

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ,

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ.

ΜΕΓΑΛΗΣ ἀληθῶς χάριτος ἤξιωσεν ὁ θεὸς τὸν πατριάρχην Ἰακώβ· ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς χάριν, ἵνα γνωρίσῃ τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὸν καιρὸν· ὅθεν προσκαλέσας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ παρήγγειλεν αὐτοῖς τὰς τελευταίας παραγγελίας, πεπληρωμένας νουθεσιῶν, προφητικῶν λόγων, καὶ θείας εὐλογίας.

Γεν. 49.
1. 2.

« Ἐκάλεσε δὲ Ἰακώβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, » καὶ εἶπεν αὐτοῖς· συνάχθητε, ἵνα ἀναγγείλω ὑμῖν, τί ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν· συνάχθητε, καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ· ἀκούσατε Ἰσραὴλ, ἀκούσατε τοῦ πατρὸς ὑμῶν ». Μετὰ δὲ τὰς νουθεσίας καὶ προφητείας καὶ τὰς εὐλογίας ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτούς, ὅτι ἀποθνή-

Αὐτ. 29.

σκει· « ἐγὼ, εἶπε, προστίθεμαι πρὸς τὸν ἐμὸν λαόν· θάψετε με μετὰ τῶν πατέρων μου ». Πόσοι τῶν φιλοτέκνων πατέρων ἐπιθυμοῦσι ταύτης τῆς χάριτος; πλὴν ὀλίγοι ἀξιοῦνται. Ὁ παναοίδιμος ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῦ θεοῦ χαρίσμασι, καὶ τούτου κατηξιώθη· προεἶδεν αὐτός, καθὼς καὶ ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅθεν οὐχὶ ἀπὸ

στόματος, ἐπειδὴ εἰς τὴν Ῥώμην εὐρισκόμενος μακρὰν ἀπέειχεν ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, ὅπου ἦν τὸ πνευματικόν αὐτοῦ τέκνον, ὁ Τιμόθεος, ἀλλὰ δι' ἐπιστολῆς εὐλόγησε καὶ ἐνουθέτησεν αὐτόν τε καὶ πάντα τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα, προκατήγγειλε δὲ καὶ τὰ μέλλοντα συμβαίνειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰπὼν· « ἔσται γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς 2. Τιμ. 4. 3. 4. » ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται· » ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποσρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται· » προεἶπε δὲ διὰ τούτων τῶν λόγων τὰς μετὰ τοὺς ἀποστόλους ἀναφανείσας αἵρέσεις. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐφάνέρωσεν, ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ πλησιάζει· « ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφύστηκε ». Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἢ περικοπὴ, ἢ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα, περιέχει μέρος τῶν παραγγελμάτων αὐτοῦ, δηλοποιεῖ δὲ καὶ τὸ, διὰ ποίου θανάτου ἐμελλε μεταβῆναι πρὸς τὸν θεόν, ἵνα λάβῃ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ τὰς ἀνταποδό-

Αὐτ. 6.

σεις. Ὅστις μετὰ εὐλαβείας ἀκούσῃ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῆς, ἐκείνου ἡ καρδία πληροῦται κατανώξεως, καὶ ἡ ψυχὴ λαμβάνει πολλὴν ὠφέλειαν.

2. Τιμ. 4. 5. **Τέκνον Τιμόθεε, νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.**

Αὐτ. 3. 4. Ἐπειδὴ προλαβὼν εἶπεν, ὅτι ἔρχεται καιρὸς, ὅτε ἐγκαταλείψουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν ὀρθὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ προσηλώσουσιν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς μύθους, διὰ τοῦτο παραγγέλλει εἰς αὐτόν, λέγων « Νῆφε ἐν πᾶσιν », ἡγουν πρόσεχε, ἔσο γρήγορος εἰς πᾶσαν ὑπόθεσιν, μὴ ἀμελεῖς, μὴ παραβλέπῃς, ἵνα μὴ ἀπολεσθῶσιν οἱ ὑπὸ σοῦ ποιμαινόμενοι. « κακοπάθησον », ὑπόφερε δηλονότι πᾶσαν κακοπάθειαν καὶ ταλαιπωρίαν ὑπὲρ τῆς σῆς σωτηρίας καὶ τῆς τοῦ πλησίον σου. « ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ » ὅτι μὲν ἦσαν εὐαγγελισταὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, φανερόν ἐστιν ἐκ τούτων τῶν λόγων τοῦ θεοφόρου Παύλου. « Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους » τῆς τάξεως δὲ τῶν εὐαγγελιστῶν ἦν ὁ Φίλιππος, Ἐφεσ. 4. 11. εἰς ὧν τῶν ἐπτὰ διακόνων. « Καὶ εἰσελθόντες, λέγει ὁ ἱερός Λουκᾶς, εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἐπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῶ. Ἐκ τῶν ἔργων δὲ τοῦ Φιλίππου μαθαίνομεν,

ποῖόν ἐστι τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελιστοῦ· ὁ Φίλιππος ἐξελθὼν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν Σαμαρείαν· ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ὁδὸν, τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν, ὅπου ἐδίδαξε τὸν Αἰθίοπα τὸν εὐνοῦχον· ἐνὶ δὲ λόγῳ, ἐκήρυττεν αὐτὸς τὸ εὐαγγέλιον εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους πόλεις· « Φίλιππος δὲ εὗρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος, εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτόν εἰς Καισάρειαν ». Τοῦτο οὖν ἐστὶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ τὸ ἔργον, τὸ κηρύττειν τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἀπίστους· ὁ Παῦλος οὖν διὰ τούτων τῶν λόγων « ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ », οὐδὲν ἄλλο παραγγέλλει εἰς τὸν Τιμόθεον, εἰμὴ ἵνα κηρύττῃ τὸ εὐαγγέλιον· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυττον τὸ εὐαγγέλιον. Ποία οὖν ἡ διαφορὰ μεταξὺ εὐαγγελιστοῦ καὶ ἀποστόλου, πρῶτον μὲν, ἕκαστος τῶν ἀποστόλων εἰς ἓν διωρισμένον μέρος τῆς γῆς ἐδίδασκε τὸ εὐαγγέλιον· ὁ δὲ εὐαγγελιστῆς ἀορίστως εἰς πάντα τόπον, καὶ εἰς πᾶν γένος ἀνθρώπων· δεύτερον δὲ, οἱ ἀπόστολοι ἦσαν οὐ μόνον διδασκαλοὶ τοῦ εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ ἀρχιερεῖς καὶ ποιμένες· οἱ δὲ εὐαγγελισταὶ μόνον τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν εὐηγγελίζοντο, ἄλλοι δὲ ἐγίνοντο ποιμένες ἐκεῖ, ὅπου αὐτοὶ ἔσπειρον τὰ εὐαγγελικὰ σπέρματα. Τὸ δὲ « τὴν διακονίαν σου » πληροφόρησον, σημαίνει τὸ, πλήρωσον τὸ ἐπισκοπικόν σου ἐπάγγελμα, ἢ τὸ, δίδασκε καὶ πολιτεύου τοιοῦτοτρόπως, ὥστε οἱ ἀκούοντες τὸν διδασκαλικόν σου

Πραξ. 8. 5. 26. 35.

Αὐτ. 40.

Ῥο. β. β. κ. 37. Ἐκκλ. 17. 17. 18. 19.

λόγον, καὶ βλέποντες τὸ πολίτευμά σου σύμφωνον τοῖς λόγοις σου, πληροφοροῦνται, ὅτι ἀληθῆ εἰσι τὰ ὑπὸ σου διδασκόμενα. Διὰ δὲ τῶν ἐξῆς δηλοποιεῖ ὁ Παῦλος εἰς αὐτόν, διὰ ποῖον λόγον ἔγραφε πρὸς αὐτὸν ταύτας τὰς παραγγελίας.

2. Τιμ. 4.6. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφῆστηκε.

Τὸ, « σπένδομαι », σημαίνει τὸ, θυσιάζομαι, σφαγιάζομαι, προσφέρω ἑμαυτὸν εἰς θυσίαν. Βλέπε δὲ, ὅτι ὁ τρισμακάριος Παῦλος οὐ μόνον ἐγνώρισεν, ὅτι ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἔμελλε καταδοθῆναι πρὸς τὸν ποθούμενον αὐτῷ Χριστόν, ἀλλ' ἐγνώρισε προσέτι, ὅτι ἔμελλε διὰ μαρτυρίου τελειῶσαι τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ προσαγαγεῖν τὸ αἷμα αὐτοῦ θυσίαν τῷ θεῷ· τοῦτο δὲ καὶ ἐγένετο· διότι ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἐν Ῥώμῃ ἀπετμήθη τὴν κεφαλὴν· ἐπειδὴ, λέγει, ἐτοιμάζομαι θυσιασθῆναι ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπλησίασεν ἤδη ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ μου μέλλει χωρισθῆναι τοῦ σώματός μου, διὰ τοῦτο ἔγραψά σοι, ὦ Τιμόθεε, ταύτας τὰς τελευταίας νοουθεσίας μου καὶ παραγγελίας. Προτρέπει δὲ αὐτὸν πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν παραγγελιῶν καὶ διὰ τῶν ἔργων, προβάλλων εἰς αὐτὸν παράδειγμα τὰ ἑαυτοῦ κατορθώματα.

2. Τιμ. 4.7. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα.

Ποῖός ἐστιν ὁ ἀγὼν, ὃν ὁ Παῦλος ἠγωνίσθη; οἱ φοβεροὶ διωγμοί, οἱ θανατηφόροι κίνδυνοι, ἡ φυλακὴ, τὰ δεσμά, ἡ ἀλυσίς, αἱ μάστιγες, ἡ θηριομαχία, καὶ τὰ λοιπὰ παθήματα, ὅσα μετὰ τοσαύτης γενναιότητος ὑπὲρ Χριστοῦ ὑπέμεινεν ὁ ἀδαμάντινος. Καλὸς δὲ ὁ τοιοῦτος ἀγὼν, ὡς θεάρεστος, καὶ τῶν αἰώνιων καλῶν πρόξενος· εἶπε δὲ, « τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν », ἵνα ὑποδιαστείλῃ αὐτὸν τοῦ κακοῦ ἀγῶνος, διότι ὁ ἀγὼν, ὃν ἀγωνίζονται οἱ ματαιόφρονες ἄνθρωποι ὑπὲρ τῆς δόξης, καὶ τοῦ πλούτου, καὶ τῆς ματαιότητος τοῦ κόσμου, ἐστὶ κακὸς ἀγὼν, ὡς κακίας, καὶ τῶν αἰώνιων κακῶν πρόξενος. Τίς δὲ ὁ δρόμος, ὃν ἐτελείωσεν ὁ ἀείμνηστος; ὁ δρόμος τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος, ὃν ἐτελείωσε, διελθὼν « ἀπὸ Ἱερουσαλήμ καὶ κύκλω, μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ »· δρόμον δὲ νόησον καὶ τὴν κλίμακα πασῶν τῶν ἀρετῶν, εἰς ἣν αὐτὸς ἀνέβη, ἔτι δὲ καὶ τῆς προσκαιροῦ ζωῆς αὐτοῦ τὴν περίοδον· τὴν δὲ εἰς Χριστὸν πίστιν τετήρηκεν, ἐπειδὴ, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐδιώκετο, καὶ ἐκινδύνευε, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς καθ' ἡμέραν ἐδοκίμαζε θανατηφόρους θλίψεις, ὅμως οὐκ ἠρνήσατο αὐτήν, ἀλλὰ διεφύλαξεν αὐτήν ἐνώπιον βασιλέων καὶ τυράννων, καὶ ἐν μέσῳ τοσούτων φόβων καὶ παθημάτων.

Λοιπὸν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, 2. Τιμ. 4.8.

1. Κορ. 15. 32.

Ῥωμ. 15. 19.

ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

Κοπιαστικὴ ἢ ἐκπλήρωσις τῶν παραγγελιῶν τοῦ Παύλου· χρεῖαν οὖν εἶχεν ὁ Τιμόθεος προθυμοποιήσεως, ἵνα αὐτὰς ἐκπληρώσῃ. Θαρσοποιεῖ οὖν αὐτὸν ὁ θεὸς αὐτοῦ διδάσκαλος, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ πάντας τοὺς τῷ Κυρίῳ δουλεύοντας, προβάλλων τὰς ἐπουρανίους τοῦ θεοῦ ἀντιμισθίας· ἐπειδὴ ἡγωνίσθη, λέγει, τὸν καλὸν ἀγῶνα τῶν ἀρετῶν, καὶ ἐτελείωσα τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος τὸν δρόμον, καὶ ἐφύλαξα ἀπαράτρωτον τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, « λοιπὸν » ἀπόκειται μοι », ἤγουν ἀκόλουθόν ἐστὶ τὸ, ὅτι ἠτοιμασμένος ἐστὶν ὑπὲρ ἐμοῦ « ὁ » τῆς δικαιοσύνης στέφανος », τουτέστιν ἡ ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς ἀνταποδιδόμενη βασιλεία· οὐκ εἶπε δὲ, δώσει μοι, ἀλλ' « ἀποδώσει » μοι », ἵνα φανερώσῃ, ὅτι χρεωστικὴ ἐστὶ τῷ λόγῳ τῆς δικαιοσύνης τοῦ θεοῦ ἢ τοιαύτη ἀνταπόδοσις· διὰ τοῦτο καὶ τοῦ δικαίου κριτοῦ μνημονεύει, καὶ τῆς ἡμέρας τῆς

δικαίας κρίσεως, λέγων· « ὃν ἀποδώσει μοι » ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς ». Ὁ δίκαιος κριτῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς δικαίας κρίσεως δικαίως ἀνταποδίδωσι τὰ βραβεῖα τῆς δικαιοσύνης εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς ἀγωνισαμένους. Ἴνα δὲ μηδεὶς νομίσῃ, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ μόνον ταῦτα λαλεῖ, ἐπισυνάπτει τὸ, « οὐ μόνον » δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκόσι » τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ »· μὴ νομίσητε, ὅτι μόνον εἰς ἐμὲ ἠτοιμασμένος ἐστὶν ὁ στέφανος τῆς δικαιοσύνης· διότι αὐτὸς ἠτοιμὸς ἐστὶν ὑπὲρ πάντων τῶν ἡγαπηκότων τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, ὅπερ ἐστὶν, ὑπὲρ πάντων τῶν δικαίων· διότι αὐτοὶ ἀγαπῶσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦσι δηλονότι, ἵνα ἔλθῃ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, ὅπως ἀπολαύσωσι τὴν « ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ^{Ματθ. 25.} » ἠτοιμασμένην αὐτοῖς βασιλείαν »· οἱ δὲ ^{34.} τρισάθλιοι ἁμαρτωλοὶ οὐκ ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ φρίττουσι τὴν τοιαύτην θεῖαν αὐτοῦ παρουσίαν, τὴν περιμένουσαν αὐτοὺς ἀναλογιζόμενοι κόλασιν.